



---

# ΟΔΗΓΟΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

---

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Σ.Ε.Ε.:  
Τοκμακίδου Ελπίδα, Σ.Ε.Ε. ΠΕ70  
Τσακμαλή Μαρία-Αντιόπη, Σ.Ε.Ε. ΠΕ87  
Κάρτσακα Ελένη, Σ.Ε.Ε. ΠΕ08  
Κουμανάκου Μαρία-Αλεξάνδρα, Σ.Ε.Ε. ΠΕ91  
Φιλολογική Επιμέλεια: Ζάγκα Ε., Αραμπατζή Χ.



ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

2ο Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας

<http://www.kmaked.gr/pekes/index.php/2pekes/>

## Περιεχόμενα

Περιεχόμενα .....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ.....	4
ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ .....	8
Δραστηριότητες γνωριμίας – αυτοπαρουσίασης.....	8
1η Δραστηριότητα: ενθουσιασμός ή φόβος; .....	8
Εναλλακτική δραστηριότητα: ο χάρακας .....	8
2η Δραστηριότητα: παιχνίδι με τις κάρτες - εξώφυλλα βιβλίων της ΣΤ' τάξης Δημοτικού ή/και της Α' τάξης Γυμνασίου.....	8
Εναλλακτική δραστηριότητα: ρουκ ζουκ με παντομίμα.....	9
3η Δραστηριότητα: παιχνίδι BINGO.....	9
Το συμβόλαιο της ομάδας .....	10
ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ.....	12
Προετοιμασία των μαθητών για τη συνάντηση .....	12
1η Δραστηριότητα: γράμμα στον νεότερο εαυτό μου .....	12
2η Δραστηριότητα: κόμικ, φωτο – ιστορία, ψηφιακή ιστορία.....	12
Προετοιμασία υποδοχής των μαθητών του Δημοτικού στο Γυμνάσιο.....	12
1η Δραστηριότητα: γνωρίζω τον φίλο μου. Ζωγραφίζω το άλλο μισό του πορτρέτου ...	13
2η Δραστηριότητα: <i>ακροστιχίδα</i> .....	13
3η Δραστηριότητα: αξιοποίηση παραδοσιακού παιχνιδιού για τη γνωριμία .....	14
4η Δραστηριότητα: με τη βοήθεια μιας κούκλας εκφράζω τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου.....	14
ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ .....	16
ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ .....	18
1η Δραστηριότητα: συναισθήματα μετάβασης.....	18
2η Δραστηριότητα: εκφράζουμε τις σκέψεις μας και τα συναισθήματά μας .....	18
Δημιουργούμε το συλλογικό μας αποτύπωμα .....	18
3η Δραστηριότητα: η μαργαρίτα των ... επιρροών.....	18
4η Δραστηριότητα: τα δυνατά μου σημεία.....	19
ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ.....	20
1η Δραστηριότητα: ζωγραφίζοντας τον εαυτό μου στο καινούριο σχολείο μου .....	20
Επέκταση ή παραλλαγή της προηγούμενης άσκησης: αλλάζοντας το σχολείο .....	20
2η Δραστηριότητα: γέφυρες .....	21
ΕΚΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ.....	22
1η Δραστηριότητα: <i>όλοι όσοι</i> ... ..	22
2η Δραστηριότητα: μελέτη περίπτωσης_Η ιστορία της Μελίνας.....	22
ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ.....	24

1η Δραστηριότητα: μαργαρίτα χαρακτηριστικών καλού φίλου.....	24
2η Δραστηριότητα: δημιουργική γραφή. Στον δρόμο για την Α΄ τάξη Γυμνασίου .....	24
ΟΓΔΟΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ .....	26
1η Δραστηριότητα: χαρακτηριστικά καλού φίλου .....	26
2η Δραστηριότητα: ακροστιχίδα .....	26
ΕΝΑΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ .....	27
1η Δραστηριότητα: ο κύκλος υποστήριξης .....	27
Εναλλακτική δραστηριότητα: η αλυσίδα υποστήριξης .....	27
2η Δραστηριότητα: οι αναπαραστάσεις μου φεύγοντας από το Δημοτικό.....	27
3η Δραστηριότητα: τα θετικά σου! .....	28
4η Δραστηριότητα: δραστηριότητα τελικής αξιολόγησης.....	28
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	31
ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	31
Παιχνίδι BINGO.....	31
Τα έξι καπέλα της σκέψης του EDWARD DE BONO .....	32
Φύλλα εργασίας για τους μαθητές της ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού .....	32
Φύλλα εργασίας για τους μαθητές του Γυμνασίου .....	35
Ρουμπρίκες αξιολόγησης .....	38
Ενδεικτική ρουμπρίκα αυτοαξιολόγησης .....	38
Ενδεικτική ρουμπρίκα αξιολόγησης 1 .....	39
Ενδεικτική ρουμπρίκα αξιολόγησης 2 .....	41

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Ο παρών *Οδηγός Βιωματικών Δραστηριοτήτων* απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που υλοποιούν πρόγραμμα Μετάβασης από το Δημοτικό Σχολείο στο Γυμνάσιο.

Ο *Οδηγός* περιλαμβάνει υλικό για την υποστήριξη εννέα (9) συναντήσεων. Οι δραστηριότητες, τα [φύλλα εργασίας](#) και οι [ρουμπρικές αξιολόγησης](#) που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Η επιλογή τους εξαρτάται από το προφίλ των μαθητών<sup>1</sup>, τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες και τη δυναμική της ομάδας. Κάποιες δραστηριότητες μπορούν να εφαρμοστούν στη Στ΄ Τάξη Δημοτικού ή στην Α΄ Τάξη Γυμνασίου αυτόνομα. Άλλες δραστηριότητες υλοποιούνται στο πλαίσιο της συνεργασίας των δύο βαθμίδων. Αρκετές από αυτές μπορούν να διεξαχθούν και στο περιβάλλον της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Για την επίτευξη των στόχων του *Οδηγού* αξιοποιείται η βιωματική ομαδοσυνεργατική προσέγγιση μάθησης.

Για την πρώτη συνάντηση είτε στο Δημοτικό είτε στο Γυμνάσιο ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:

- A. Γνωριμία των μελών της ομάδας,
- B. Έκφραση προσδοκιών για το πρόγραμμα,
- Γ. Συμβόλαιο της ομάδας,
- Δ. Δραστηριότητες ενεργοποίησης – χαλάρωσης,
- E. Αξιολόγηση συνάντησης στην ολομέλεια.

Στις επόμενες συναντήσεις είτε στο Δημοτικό είτε στο Γυμνάσιο ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:

- A. Σύνδεση με τις δραστηριότητες της προηγούμενης συνάντησης και αναστοχασμός της στην ολομέλεια,
- B. Δραστηριότητες ενεργοποίησης – χαλάρωσης σχετικές με το θέμα,
- Γ. Αξιολόγηση συνάντησης στην ολομέλεια.

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό στοχεύει στην:

- ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικοσυναισθηματικής υγείας των μαθητών, του μόνου πλαισίου που διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία και την επίτευξη των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων,
- ενεργοποίηση των εκπαιδευτικών τόσο των Δημοτικών Σχολείων όσο και των Γυμνασίων – σχολείων υποδοχής, ώστε να συνεργαστούν, να σχεδιάσουν από κοινού και να οργανώσουν δράσεις που θα δημιουργήσουν γέφυρες για την θετική βίωση της διαδικασίας μετάβασης των μαθητών της Στ΄ τάξης Δημοτικού,
- ενίσχυση της φωνής των μαθητών μέσα από δραστηριότητες που δίνουν διέξοδο στις σκέψεις και στα συναισθήματά τους,
- απόδοση ρόλου μέντορα στους μαθητές της Α΄ τάξης Γυμνασίου και ρόλου εν δυνάμει φίλου για κάθε τελειόφοιτο μαθητή του Δημοτικού,

---

<sup>1</sup> Όπου αναφέρεται μόνο το αρσενικό γένος, π.χ. «ο μαθητής», εννοείται και το θηλυκό γένος, π.χ. «η μαθήτρια», το οποίο παραλείπεται για λόγους οικονομίας.

- καλλιέργεια των δεξιοτήτων μάθησης 21ου αι. (4cs): κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα,
- καλλιέργεια των δεξιοτήτων κοινωνικής ζωής: αυτομέριμνα, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πολιτειότητα, προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα και υπευθυνότητα,
- καλλιέργεια των δεξιοτήτων τεχνολογίας: δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων, δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών,
- καλλιέργεια των δεξιοτήτων του νου: πλάγια σκέψη (δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές.

Σημειώνεται ότι οι δεξιότητες που αναπτύσσονται ανά συνάντηση κατά τη διάρκεια των εννέα συναντήσεων του *Οδηγού* παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον Πίνακα 1.

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό προορίζεται:

- να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς ένα ευρύτερο σχέδιο δράσης (project), το οποίο θα εμπλέκει και θα ενεργοποιεί όχι μόνο τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές αλλά και τους γονείς. Άλλωστε, οι γονείς καλούνται να αφουγκραστούν έγκαιρα τυχόν ανησυχίες και προβληματισμούς των παιδιών τους που σχετίζονται με τη μετάβαση από τη μία βαθμίδα στην άλλη αλλά και με μια άλλη καθοριστική μετάβαση, την εφηβεία,
- να προωθήσει τη διεπιστημονική συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των Εικαστικών και της Θεατρικής Αγωγής. Σημειώνεται ότι οι συναντήσεις που προσφέρονται για αυτές τις συνεργασίες παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον Πίνακα 1,
- να ενισχυθεί με παράλληλες δράσεις που σχετίζονται με τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα, προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών που διδάσκουν συναφή μαθήματα στις δύο βαθμίδες, με την υιοθέτηση πρακτικών ομαδοσυνεργατικής-ανακαλυπτικής μάθησης, που μπορεί να οδηγήσει στην *εκπαίδευση ομηλίκων* (peer education), στο πλαίσιο της οποίας οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου βιώνουν κοινές εμπειρίες με τους μαθητές του Γυμνασίου. Σημειώνεται ότι οι συναντήσεις, που προορίζονται μόνο για το Δημοτικό ή μόνο για το Γυμνάσιο και οι συναντήσεις που προορίζονται για τη συνεργασία μεταξύ των βαθμίδων παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον Πίνακα 1,
- να λειτουργήσει και με τη συνδρομή κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων διαφόρων φορέων, εφόσον αυτό είναι εφικτό, για την ενδυνάμωση τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών και των γονιών τους.

Θεωρούμε ως κεντρικό άξονα για την εφαρμογή του *Οδηγού Βιωματικών Δραστηριοτήτων* την επίσκεψη των μαθητών της Στ' τάξης Δημοτικού στο σχολείο υποδοχής, σε κάποιο Γυμνάσιο, δίχως να υποτιμάται και η εκδήλωση αποχαιρετισμού από το Δημοτικό Σχολείο.

Η περίοδος που προηγείται της πρώτης επίσκεψης στο Γυμνάσιο είναι σημαντικότερη, καθώς, μέσω της εφαρμογής των προτεινόμενων δραστηριοτήτων

του Οδηγού, ενδυναμώνεται η κοινωνικοσυναισθηματική υγεία των μαθητών τόσο της Στ΄ τάξης Δημοτικού όσο και της τάξης υποδοχής, της Α΄ τάξης Γυμνασίου. Αλλά και η περίοδος μετά την επίσκεψη έχει την αξία της, καθώς σχετίζεται με την αποτίμηση και τον αναστοχασμό της όλης διαδικασίας μετάβασης.

Έχοντας υπόψη τη ρήση του Καζαντζάκη:

*«Ο ιδανικός δάσκαλος είναι εκείνος που γίνεται γέφυρα για να περάσει αντίπερα ο μαθητής του. Κι όταν πια του διευκολύνει το πέρασμα, αφήνεται χαρούμενα να γκρεμιστεί, ενθαρρύνοντας τον μαθητή του να φτιάξει δικές του γέφυρες»*

πιστεύουμε ότι με τη συγκεκριμένη πρόταση θα συμβάλουμε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων ζωής και μάθησης των μαθητών μας, στην προσπάθειά τους να προσαρμόζονται με επιτυχία στις αλλαγές και στα νέα περιβάλλοντα.

**Πίνακας 1**

	ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ								
	ΠΡΩΤΗ	ΔΕΥΤΕΡΗ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΕΚΤΗ	ΕΒΔΟΜΗ	ΟΓΔΟΗ	ΕΝΑΤΗ
Δεξιότητες μάθησης 21ου αι. (4cs)*	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Δεξιότητες κοινωνικής ζωής**	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Δεξιότητες τεχνολογίας***		√		√			√		
Δεξιότητες του νου: Πλάγια σκέψη, Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές****		√	√	√	√				
Για ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού (υπεύθυνος εκπαιδευτικός ΠΕ 70)	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Για Α΄ τάξη Γυμνασίου (υπεύθυνος εκπαιδευτικός)	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Για αλληλεπίδραση ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού με Α΄ τάξη Γυμνασίου		√		√	√		√		
Διεπιστημονική συνεργασία με ΠΕ 08		√	√	√	√		√		√
Διεπιστημονική συνεργασία με ΠΕ 91	√	√		√		√	√	√	√

**\*Δεξιότητες μάθησης 21ου αι. (4cs):** Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα

**\*\*Δεξιότητες κοινωνικής ζωής:** Αυτομέριμα, Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα

**\*\*\*Δεξιότητες τεχνολογίας:** Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων, Δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών

**\*\*\*Δεξιότητες του νου:** Πλάγια σκέψη (δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές

## ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### Δραστηριότητες γνωριμίας – αυτοπαρουσίασης

#### 1η Δραστηριότητα: ενθουσιασμός ή φόβος;

Σε ζευγάρια οι μαθητές συζητούν σχετικά με το τι τους ενθουσιάζει ή τι τους φοβίζει στην προοπτική της μετάβασής τους στο Γυμνάσιο (για τους μαθητές του Δημοτικού) ή στην ιδέα ότι έφυγαν από το Δημοτικό (για τους μαθητές του Γυμνασίου). Γράφουν όλες τις σκέψεις τους σε χαρτάκια. Όταν τελειώσουν, ρίχνουν όλα τα χαρτάκια σε ένα καπέλο.

Σε τρία διαφορετικά σημεία μέσα στην τάξη έχουν τοποθετηθεί χαρτόνια με τις λέξεις «Ενθουσιασμένος/η», «Αγχωμένος/η», «Δεν ξέρω». Ο εκπαιδευτικός τραβάει ένα – ένα τα χαρτάκια από το καπέλο και τα διαβάζει καλώντας τους μαθητές να πάνε δίπλα στο χαρτόνι που γράφει αυτό που τους εκφράζει καλύτερα σε σχέση με τη δήλωση που ακούγεται κάθε φορά.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

#### Εναλλακτική δραστηριότητα: ο χάρακας

Οι μαθητές καλούνται να σταθούν πάνω σε μια ευθεία γραμμή, σε έναν φανταστικό χάρακα από το μηδέν ως το δέκα, ανάλογα με το πώς νιώθουν για τη μετάβασή τους στο Γυμνάσιο: το δέκα αντιπροσωπεύει τον ενθουσιασμό για τη μετάβαση στο Γυμνάσιο. Το μηδέν αντιπροσωπεύει το άγχος για τη μετάβαση στο Γυμνάσιο.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

#### 2η Δραστηριότητα: παιχνίδι με τις κάρτες -

εξώφυλλα βιβλίων της ΣΤ' τάξης Δημοτικού ή/και της Α' τάξης Γυμνασίου

Στο κέντρο ενός κύκλου τοποθετούμε ανάποδα κάρτες με εξώφυλλα βιβλίων της ΣΤ' τάξης Δημοτικού (όλων των γνωστικών αντικειμένων) και οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν μια κατά τύχη. Με αφορμή την κάρτα – βιβλίο παρακινούνται να εκφράσουν σκέψεις και συναισθήματα, να αναφέρουν τι τους αρέσει στο μάθημα, τι τους δυσκολεύει, τι τους ευχαριστεί και ό, τι άλλο επιθυμούν να μοιραστούν.


Καλούμε τους μαθητές να τοποθετήσουν στη συνέχεια την κάρτα – εξώφυλλο που επέλεξαν σε μια από τις τρεις στήλες - που είναι σχεδιασμένες σε χαρτί του μέτρου, το οποίο είναι αναρτημένο στον τοίχο - έχοντας υπόψη την αντιστοιχία:

- Πράσινο τετράγωνο πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει πάρα πολύ,
- Κίτρινο τετράγωνο πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει αρκετά,
- Κόκκινο τετράγωνο πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει λιγότερο.




Στην εικόνα 1 παρατίθενται ενδεικτικές εικόνες εφαρμογής της δραστηριότητας σε συνθήκες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Στη διαφάνεια τοποθετούνται εικόνες από εξώφυλλα βιβλίων της ΣΤ' Τάξης (όλων των γνωστικών αντικειμένων) και οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν μια. Με αφορμή την κάρτα - βιβλίο παρακινούνται να εκφράσουν σκέψεις και συναισθήματα, να αναφέρουν τι τους αρέσει στο μάθημα, τι τους δυσκολεύει, τι τους ευχαριστεί και ό, τι άλλο επιθυμούν να μοιραστούν.



Στη συνέχεια καλούμε τους συμμετέχοντες να τοποθετήσουν -με τη δική μας υποβοήθηση ως presenter της τηλεδιάσκεψης- στο περιβάλλον μιας παρουσίασης (powerpoint) το εξώφυλλο που επέλεξαν σε μια από τις τρεις στήλες - έχοντας υπόψη την αντιστοιχία:

- Πράσινο πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει πάρα πολύ
- Πορτοκαλί πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει αρκετά
- Κίτρινο πλαίσιο, μάθημα που μου αρέσει λιγότερο



*Εικόνα 1: Ενδεικτικές εικόνες εφαρμογής της δραστηριότητας σε συνθήκες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

### Εναλλακτική δραστηριότητα: ρουκ ζουκ με παντομίμα

Στην πλάτη των συμμετεχόντων μαθητών τοποθετούνται χαρτάκια τριών διαφορετικών χρωμάτων. Οι μαθητές καλούνται να κινηθούν όλοι μαζί στον χώρο και να σχηματίσουν ομάδες παρατεταγμένες σε τρεις σειρές, χωρίς να μιλούν. Το τελευταίο άτομο της σειράς παίρνει μια κάρτα -με μια εικόνα αναφοράς, σχετική με κάποιο γνωστικό αντικείμενο του Γυμνασίου- και αφού την παρατηρήσει καλά, ειδοποιεί με διπλό χτύπημα στην πλάτη το μαθητή που στέκεται μπροστά του, ώστε να στραφεί προς το μέρος του, μεταφέροντας το μήνυμα χωρίς λόγια. Η διαδικασία συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο από τον ένα μαθητή στον άλλο. Ο τελευταίος συμμετέχων καλείται να γράψει σε ένα χαρτάκι ποιο είναι το περιγραφόμενο μάθημα. Στο τέλος της διαδικασίας η κάρτα με την εικόνα και το αντίστοιχο κείμενο αναρτώνται στον πίνακα της τάξης για να κριθεί η συσχέτιση τους.

### 3η Δραστηριότητα: παιχνίδι BINGO

Στο χρονικό διάστημα πέντε λεπτών (5') κάθε μαθητής έχοντας στα χέρια του ένα

στυλό και ένα φύλλο A4 (όπως αυτό που φαίνεται στην εικόνα 2) περιφέρεται στην αίθουσα σταματώντας διαφορετικό κάθε φορά συμμαθητή του, υποβάλλοντας μια μόνο από τις καταγεγραμμένες ερωτήσεις. Κάθε φορά σημειώνει στο αντίστοιχο κουτάκι της ερώτησης το όνομα του συμμαθητή και τη μονολεκτική απάντηση (ΝΑΙ ή ΟΧΙ). Όποιος έχει συμπληρωμένη στήλη/γραμμή/διαγώνιο με τέσσερα (4) διαφορετικά ονόματα συμμαθητών τους με καταφατική απάντηση (ΝΑΙ) σηκώνει το χέρι του φωνάζοντας BINGO.

[Το σχετικό φύλλο εργασίας για το παιχνίδι BINGO είναι διαθέσιμο στο παράρτημα του Οδηγού.](#)

<p>Ισχύει στην Α' Γυμνασίου θα είμαστε μεγαλύτεροι από τους μαθητές/ τρεις μεγαλύτερων τάξεων με τους οποίους ασχοληθήκαμε, αββά, με αρχαίοι.</p>	<p>Οι καθηγητές και οι καθηγήτριες του Γυμνασίου θεωρούν ότι θα είναι οι ίδιοι καλύτεροι με τους διαδιδασκάλους και τις διαδιδασκάλους του Δημοτικού Σχολείου.</p>	<p>Τα μαθήματα του Γυμνασίου θεωρούν ότι θα είναι πιο δύσκολα από τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου.</p>	<p>Ο χρόνος προετοιμασίας μου για τα μαθήματα του Γυμνασίου θεωρούν ότι θα είναι ίσος/ ήταν και στο Δημοτικό Σχολείο.</p>
<p>Το ημερήσιο πρόγραμμα μαθημάτων στο Γυμνάσιο θεωρούν ότι θα είναι περισσότερο κουραστικό από το πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου.</p>	<p>Το γεγονός ότι τα μαθήματα στο Γυμνάσιο θα διδάσκονται από πολλούς καθηγητές και καθηγήτριες με ετήσιες ειδικότητες.</p>	<p>Θεωρούν ότι το να πάρω καλύτερο βαθμολογία στο Γυμνάσιο είναι πιο δύσκολο από το Δημοτικό Σχολείο.</p>	<p>Το απαιτητικό μου μάθημα στην 2<sup>η</sup> Δημοτικού είναι τα Μαθηματικά.</p>
<p>Θεωρούν ότι το να πάρω καλύτερο βαθμολογία στο Γυμνάσιο είναι πιο εύκολο από το Δημοτικό Σχολείο.</p>	<p>Ισχύει στην Α' Γυμνασίου θα είμαστε μεγαλύτεροι από τους μαθητές/ τρεις μεγαλύτερων τάξεων με προφίλασμα κλασικό, αλλά δεν τα μιλούσαμε.</p>	<p>Το σημαντικότερο μάθημα στην 2<sup>η</sup> Δημοτικού είναι τα Θρησκευτικά.</p>	<p>Το μάθημα που περισσότερο με βυσαλεύει είναι τα Αγγλικά.</p>
<p>Τα μαθήματα στο Γυμνάσιο θεωρούν ότι θα είναι πιο εύκολα από τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου.</p>	<p>Όταν σκεφτόμαστε ότι και χρόνια θα είμαστε μαθητές/ τρεις στο Γυμνάσιο είναι πιο γρήγορα.</p>	<p>Όταν σκεφτόμαστε ότι και χρόνια θα είμαστε μαθητές/ τρεις στο Γυμνάσιο είναι πιο σύντομα.</p>	<p>Το ημερήσιο πρόγραμμα μαθημάτων στο Γυμνάσιο πιστεύουν ότι θα είναι το ίδιο κουραστικό με το πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου.</p>



Εικόνα 2: Ενδεικτικό φύλλο εργασίας και εικόνα από εφαρμογή της δραστηριότητας

## Το συμβόλαιο της ομάδας

**Διαδικασία:** Έχουμε κατασκευάσει μια ΜΗΛΙΑ με χαρτόνι κανσόν (όπως φαίνεται στην εικόνα 3). Μοιράζουμε στους μαθητές από ένα μήλο (από το ίδιο υλικό) και χρωματιστούς μαρκαδόρους.

Σημειώνεται ότι είναι προτιμότερο να αναθέσουμε την παραπάνω κατασκευή στους ίδιους τους μαθητές μας.

Οι μαθητές εργαζόμενοι σε υποομάδες των τεσσάρων, αναγνωρίζουν τους κανόνες που εξασφαλίζουν ένα ευχάριστο κλίμα στην τάξη και που είναι σημαντικοί για εκείνους. Συζητούν κι συναποφασίζουν τη συμπλήρωση των χαρτονιών-



Εικόνα 3: Ενδεικτική εικόνα από το Συμβόλαιο της τάξης

«μήλων». Οι μαθητές στερεώνουν τα «μήλα» με τους κανόνες στη μηλιά, στο κέντρο της οποίας έχουμε δημιουργήσει μια κυκλική οπή στο μέγεθος περίπου της κεφαλής των μαθητών.

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία της σύνθεσης των κανόνων της ομάδας, καλούμε έναν – έναν μαθητή (πετώντας του ένα χάρτινο μπαλάκι) να τοποθετηθεί πίσω από τη μηλιά κι έχοντας το πρόσωπό του στο ύψος της κυκλικής οπής να αναφέρει έναν από τους κανόνες που νωρίτερα συζητήθηκαν και που θεωρεί προσωπικά πολύ σημαντικό για τη λειτουργία της ομάδας.

## ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### Συνάντηση των μαθητών των τάξεων Στ' Δημοτικού και Α' Γυμνασίου στον χώρο του Γυμνασίου

#### Προετοιμασία των μαθητών για τη συνάντηση

##### 1η Δραστηριότητα: γράμμα στον νεότερο εαυτό μου

Ο κάθε μαθητής του Γυμνασίου γράφει ένα γράμμα στον νεότερο εαυτό του. Προτείνονται τα παρακάτω ενδεικτικά θέματα:

- *Υπήρξε κάτι που με δυσκόλεψε ή με διευκόλυνε στη μετάβασή μου στο Γυμνάσιο;*
- *Τι θα έκανα διαφορετικά κατά τη διάρκεια της μετάβασης και πώς αυτό θα άλλαζε την εμπειρία μου, αν είχα την ευκαιρία να την ξαναζήσω;*
- *Πρακτικές συμβουλές στους μαθητές που θα έρθουν τώρα στο Γυμνάσιο: τι θα ήθελα να γνώριζα για το Γυμνάσιο πριν έρθω σε αυτό, που θα έκανε πιο εύκολη την προσαρμογή μου;*

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91- Θεατρικής Αγωγής.

##### 2η Δραστηριότητα: κόμικ, φωτο – ιστορία, ψηφιακή ιστορία

Δημιουργία κόμικ ή φωτο – ιστορίας ή ψηφιακής ιστορίας διάρκειας 2'-7' με συμβουλές για τους μαθητές που θα έρθουν του χρόνου στο σχολείο. Ενδεικτικές θεματικές:

- *Πώς να μην χάσεις τους φίλους σου,*
- *Πώς να κάνεις νέους φίλους,*
- *Όλα όσα μ' αρέσουν στο Γυμνάσιο,*
- *Πώς να αντεπεξέλθεις με το διάβασμα στο σπίτι,*
- *Τι να προσέξεις μέσα στην τάξη.*

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91- Θεατρικής Αγωγής.

Τα παραγόμενα από τις παραπάνω δραστηριότητες θα σταλούν στο συνεργαζόμενο Δημοτικό Σχολείο για αξιοποίησή τους από τους μαθητές της Στ' τάξης Δημοτικού για μια πρώτη επαφή τους με τους μαθητές της Α' τάξης Γυμνασίου.

#### Προετοιμασία υποδοχής των μαθητών του Δημοτικού στο Γυμνάσιο

Στο Γυμνάσιο προετοιμάζεται η υποδοχή των μαθητών του Δημοτικού. Σε συνεργασία με τον εικαστικό εκπαιδευτικό διακοσμείται το σχολείο και ειδικά η είσοδος, ώστε να δημιουργηθεί η αίσθηση του εορταστικού γεγονότος, με τη διακόσμηση να παίζει καθοριστικό ρόλο, καθώς συμβάλλει στη δημιουργία θετικού

κλίματος. Σε μια πολύχρωμη, «χαρούμενη» γιρλάντα με «ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ» κρέμονται αερόστατα (χαρτοδιπλωτική), όπου γράφονται τα ονόματα των μαθητών του Δημοτικού σχολείου, που επισκέπτονται το Γυμνάσιο.

Οι μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου ανά δύο (2) ανταλλάσσουν συμβολικά δωράκια μεταξύ τους, που τα δημιουργούν με την καθοδήγηση του εικαστικού εκπαιδευτικού. Ενδεικτικά, θα μπορούσαν να φυτέψουν σπόρους σε χάρτινα κυπελάκια, τα οποία θα έχουν ζωγραφίσει ή να φτιάξουν караβάκια με τα ονόματά τους. Πρόκειται για συμβολικές κινήσεις με στόχο τη δημιουργία δέσμευσης μεταξύ των δυάδων.

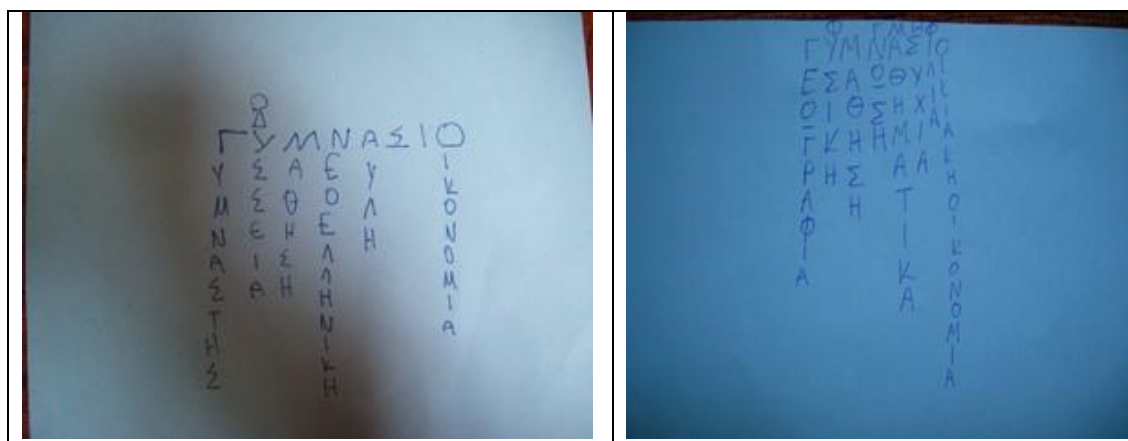
1η Δραστηριότητα: γνωρίζω τον φίλο μου.

Ζωγραφίζω το άλλο μισό του πορτρέτου

Οι μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου με τη βοήθεια των εικαστικών εκπαιδευτικών ετοιμάζουν το μισό τους πορτρέτο εκτυπώνοντας και κολλώντας φωτοτυπίες μιας φωτογραφίας τους (μεγέθους A4) σε χοντρό χαρτόνι. Στη συνάντηση δημιουργούνται δυάδες, οι μαθητές ανταλλάσσουν τα μισά πορτρέτα τους και αναλαμβάνουν να ολοκληρώσουν το πορτρέτο του φίλου τους συμπληρώνοντας το άλλο μισό.

2η Δραστηριότητα: ακροστιχίδα

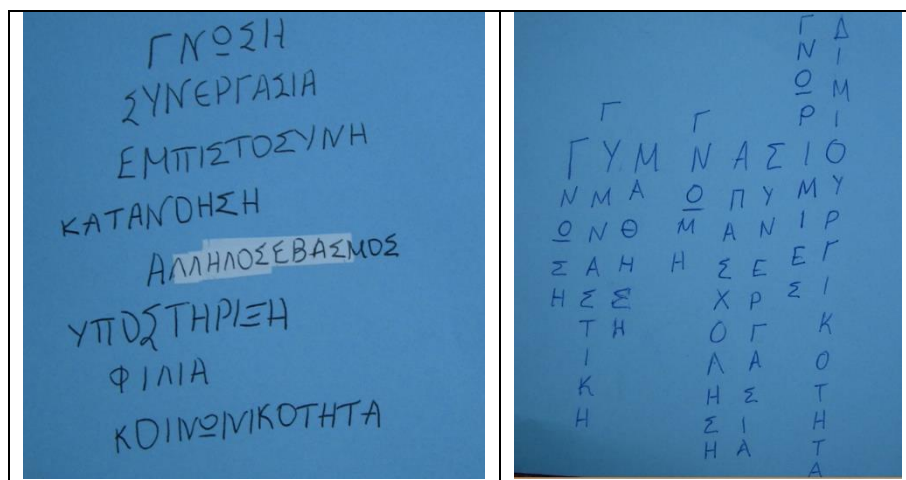
Οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις (ίσως όμως και τις προσδοκίες και προσωπικές τους ανησυχίες) σχετικά με το Γυμνάσιο. Για να συμβεί αυτό οι μαθητές της τάξης παρακινούνται να εργαστούν ατομικά δημιουργώντας τη δική τους ακρο/μεσοστιχίδα για τη λέξη «ΓΥΜΝΑΣΙΟ», παράλληλα με την ενθάρρυνση για τοποθέτηση λέξεων από τους ίδιους.



Εικόνα 4: Ενδεικτική εικόνα συμπλήρωσης της ακροστιχίδας/μεσοστιχίδας του Γυμνασίου από ομάδα τάξης στην αρχή του προγράμματος

Στη συνέχεια γίνεται η παρουσίαση κάποιων από αυτές στην ολομέλεια της τάξης και καταγραφή ορισμένων κοινά αποδεκτών επιλογών για τη δημιουργία μιας κοινής ακρο/μεσοστιχίδας για τη λέξη «ΓΥΜΝΑΣΙΟ» σε επίπεδο ολομέλειας,

προκειμένου να αναδειχθεί η μοναδικότητα του καθενός, παράλληλα με τη συντροφικότητα μέσα στην τάξη.



Εικόνα 5: Ενδεικτική εικόνα συμπλήρωσης της ακροστοιχίδας του Γυμνασίου από την ίδια ομάδα τάξης στο τέλος του προγράμματος

### 3η Δραστηριότητα: αξιοποίηση παραδοσιακού παιχνιδιού για τη γνωριμία

Για την εξοικείωση των μαθητών κατά την πρώτη τους συνάντηση προτείνεται η αξιοποίηση ομαδικών παραδοσιακών παιχνιδιών. Οι μαθητές μπορούν να χωριστούν σε διασχολικές ομάδες και να παίξουν ένα από τα παρακάτω προτεινόμενα παιχνίδια. Προτείνεται να επιλεγούν μαθητές – συντονιστές από το Γυμνάσιο, οι οποίοι θα εξηγήσουν πώς παίζεται το παιχνίδι.

- Τα Κεραμιδάκια
- Κλέφτες και αστυνόμοι
- Αλάτι ψιλό, αλάτι χοντρό
- Κουτσό
- Βαρελάκια
- Περνά – περνά η μέλισσα
- Αμπάριζα
- Τυφλόμυγα
- Κορόιδο
- Πού 'ν' το δαχτυλίδι

Μια κεφάτη ιδέα είναι να παίξουν «χιονοπόλεμο» με μπάλες χαρτιού, που έχουν κατασκευάσει οι ίδιοι (αξιοποίηση άχρηστου υλικού).

### 4η Δραστηριότητα: με τη βοήθεια μιας κούκλας εκφράζω τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου

Οι μαθητές, τόσο του Δημοτικού όσο και του Γυμνασίου, κατασκευάζουν σε κοινό εργαστήριο κούκλες κουκλοθεάτρου με απλά υλικά. Στη συνέχεια τις αξιοποιούν, για

να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις, προσδοκίες, φόβους, αγωνίες κλπ. σχετικά με το Γυμνάσιο μέσα από ένα διαδραστικό παιχνίδι.

Οι μαθητές του Δημοτικού εκφράζουν τις σκέψεις τους υπό μορφή ερωτήματος και οι μαθητές του Γυμνασίου απαντούν. Φροντίζουμε να συμμετέχουν όλοι στο παιχνίδι.

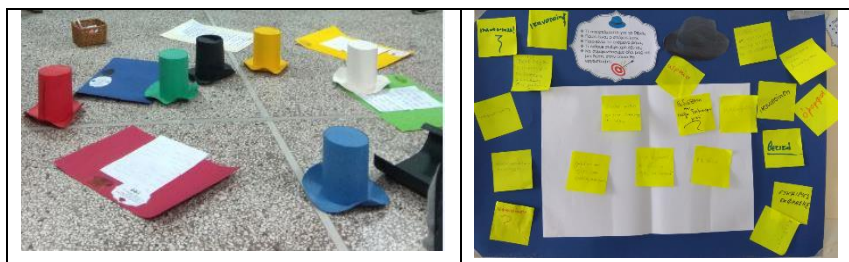
## ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### Τα έξι (6) καπέλα της σκέψης για τη μετάβαση

Προτείνεται η αξιοποίηση της τεχνικής του Edward de Bono (2006) με τη χρήση των *six (6) Thinking Hats* (τα έξι καπέλα της σκέψης), για τη διαπραγμάτευση του θέματος από διαφορετικές οπτικές, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ενεργοποίηση της σκέψης των μαθητών για παροχή των απαραίτητων πληροφοριών σχετικά με τις αλλαγές που επιφέρει η μετάβαση στο Γυμνάσιο. Την ίδια δραστηριότητα ελαφρά διαφοροποιημένη μπορούν να υλοποιήσουν οι μαθητές του Γυμνασίου.

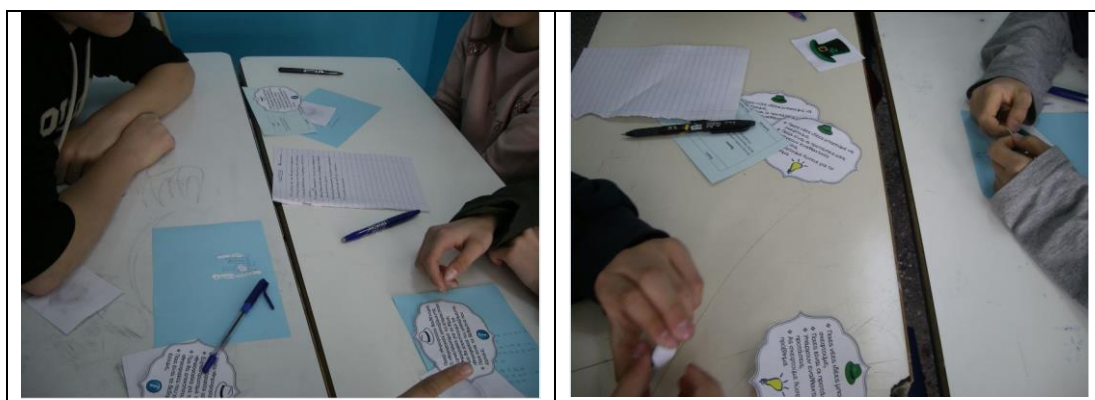
Όσοι μαθητές του Γυμνασίου υλοποιήσουν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα θα είναι σε θέση να λειτουργήσουν με πλήρη ενσυναίσθηση ως μέντορες των τελειόφοιτων μαθητών του Δημοτικού, όταν οι τελευταίοι τους επισκεφτούν στο σχολείο τους στο πλαίσιο προγραμματισμένης δράσης.

Η παρούσα δραστηριότητα προϋποθέτει ότι στο μάθημα των καλλιτεχνικών οι μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου ετοιμάζουν, με χαρτί ή άλλα ευτελή υλικά, καπέλα σε έξι χρώματα (μαύρο, λευκό, κόκκινο, κίτρινο, πράσινο, μπλε). Τα καπέλα πρέπει να είναι χρηστικά, να μπορούν δηλαδή να τα φοράνε στο κεφάλι τους.



Εικόνα 6: Εικόνες από την εφαρμογή της τεχνικής των καπέλων της σκέψης με αφορμή το θέμα της μετάβασης

Θα προβληθούν διαφάνειες παρουσίασης των έξι καπέλων της σκέψης, όπου δίνεται σε αδρές γραμμές το σκεπτικό χρήσης τους, το οποίο θα επιχειρηθεί να γίνει κατανοητό, μέσα από τη διανομή αντίστοιχων καρτελών τόσων όσοι και οι μαθητές της τάξης, έτσι ώστε να δημιουργηθούν έξι (6) ομάδες εργασίας, μια για κάθε καπέλο.




Εικόνα 7: Εικόνες από την εφαρμογή της τεχνικής των καπέλων στην ομάδα του λευκού και πράσινου καπέλου

Στην κάθε μια καρτέλα θα δίνονται οδηγίες χρήσης του κάθε καπέλου και οι μαθητές της τάξης θα κληθούν να εργαστούν αναλαμβάνοντας μια αποστολή και



προσεγγίζοντας το θέμα της μετάβασής τους στο Γυμνάσιο μέσα από την ενεργοποίηση των σκέψεων και των συναισθημάτων, την αναζήτηση πληροφοριών και την ανάκληση σχετικών εμπειριών. Αφού δοθεί εύλογος χρόνος για την εργασία σε επίπεδο ομάδας, εκπρόσωποι της κάθε μιας θα κληθούν να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους στην ολομέλεια της τάξης.

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Άσπρο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό προσανατολίζει τη σκέψη μας στις διαθέσιμες πληροφορίες, στα δεδομένα που έχουμε και σε αυτά που πιθανόν χρειάζεται να αναζητήσουμε επιπλέον, ώστε να ολοκληρωθεί η άποψή μας για το συγκεκριμένο θέμα.</p>	 <p><b>Πληροφορίες</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο καταγράφουμε αρχικά τις πηγές άντλησης πληροφοριών για το νέο μας σχολείο.</p> <p>Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να ρωτήσουμε:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● τα μεγαλύτερά μας αδέρφια</li> <li>● συγγενικά μας πρόσωπα (πχ ξαδέλφια κα)</li> <li>● δασκάλους μας</li> <li>● ξεφυλλίζοντας τα βιβλία της Α Γυμνασίου από το φωτόδεντρο...</li> </ul>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Αναζήτηση διαθέσιμων πληροφοριών για το νέο σχολείο μας (το Γυμνάσιο)</b></p>	

Εικόνα 8: Ενδεικτική εικόνα από το Φύλλο εργασίας για τα καπέλα της σκέψης

[Τα σχετικά φύλλα εργασίας για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο είναι διαθέσιμα στο παράρτημα του Οδηγού.](#)

## ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: συναισθήματα μετάβασης

Στη συνέχεια όσων έχουν προηγηθεί με την αξιοποίηση των καπέλων της σκέψης, θα διανεμηθούν αυτοκόλλητα χαρτάκια (post-it), τα οποία θα συμπληρωθούν σε επίπεδο δυνάδας ή ομάδας, έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για συζήτηση γύρω από τα συναισθήματα, που έχουν οι μαθητές της Στ΄ τάξης Δημοτικού στην προοπτική μετάβασής τους στο Γυμνάσιο. Ο εκπαιδευτικός της τάξης φροντίζει τη μεταφορά των καταγραφών τους σε ένα συννεφόλεξο.

Επιπλέον, οι μαθητές θα κληθούν να καταγράψουν όσα ερωτήματα και απορίες έχουν για το Γυμνάσιο.

Με κατάλληλες προσαρμογές η παρούσα δραστηριότητα εφαρμόζεται και στο Γυμνάσιο.



Εικόνα 9: Ενδεικτική εικόνα από την εφαρμογή καταγραφής των συναισθημάτων σε συννεφόλεξο

### 2η Δραστηριότητα: εκφράζουμε τις σκέψεις μας και τα συναισθήματά μας Δημιουργούμε το συλλογικό μας αποτύπωμα (με συνεργασία μαθητών Δημοτικού και Γυμνασίου)

Οι μαθητές του Γυμνασίου έχουν ετοιμάσει ένα μεγάλο αποτύπωμα στον τοίχο του σχολείου ή σε χαρτί του μέτρου, σχεδιάζοντας μόνο το «λαβύρινθο» των ιχνών με μαύρες γραμμές. Όταν ολοκληρωθεί η συνάντηση, οι μαθητές του Δημοτικού συμπληρώνουν το αποτύπωμα εκφράζοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους με πολύχρωμους μαρκαδόρους.

### 3η Δραστηριότητα: η μαργαρίτα των ... επιρροών

Καλούμε τους μαθητές να ζωγραφίσουν από ένα πέταλο μαργαρίτας και μέσα σε αυτό να γράψουν από ποιο πρόσωπο άκουσαν κάποιες πληροφορίες για το καινούριο τους σχολείο, το Γυμνάσιο (π.χ. γονείς, μεγαλύτερα αδέρφια, ξαδέλφια, φίλους, δασκάλους...) και τι ακριβώς έμαθαν (ποια πληροφορία πήραν σχετικά με το χώρο, τους καθηγητές κ.λπ.).



*Εικόνα 10: Ενδεικτική εικόνα για την καταγραφή της «μαργαρίτας των επιρροών»*

Στη συνέχεια, όλοι μαζί σε υποομάδες των τεσσάρων (4) σχηματίζουν ένα μεγάλο κολλάζ: μια μαργαρίτα με τα πέταλα, τα οποία νωρίτερα φιλοτέχνησαν και πάνω τους κατέγραψαν τις «επιρροές».

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

#### 4η Δραστηριότητα: τα δυνατά μου σημεία

Εργασία ατομική και σε υποομάδα των τεσσάρων (4).

Μοιράζουμε μια λίστα με διάφορα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας προσωπικότητας (αθλητικός, αληθινός, κ.λπ.) σε κάθε υποομάδα.

Καλούμε οι μαθητές να γράψουν το όνομά τους κάθετα και να δημιουργήσουν μια *ακροστιχίδα* με θετικά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα που ξεκινούν από τα γράμματα του ονόματός τους.

Στη συνέχεια, καλούμε την ομάδα να δημιουργήσει τη δική της ιστορία που θα εκτυλίσσεται στο «καινούριο σχολείο», εμπλέκοντας ως ήρωες όλα τα μέλη της.

Στόχος να αξιοποιηθούν όσο γίνεται περισσότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα από αυτά που έχουν καταγραφεί στις ακροστιχίδες των μελών της ομάδας.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

## ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: ζωγραφίζοντας τον εαυτό μου στο καινούριο σχολείο μου

Εργασία σε υποομάδες των οκτώ μαθητών (ενώνουμε δύο υποομάδες των τεσσάρων). Δίνουμε σε κάθε υποομάδα χαρτί του μέτρου με ζωγραφισμένο ένα περίγραμμα σχολικού κτιρίου με διάφορους χώρους (αυλή, κυλικείο, γυμναστήριο, αίθουσες κ.λπ.), που παριστάνει το Γυμνάσιο, και μαρκαδόρους διαφόρων χρωμάτων.

Καλούμε το μαθητή της κάθε υποομάδας να ζωγραφίσει τον εαυτό του, τοποθετώντας τον σε όποιον χώρο επιθυμεί – μόνο ή παρέα με άλλους.

Παρακινούμε επίσης τους μαθητές να κάνουν όποιες παρεμβάσεις επιθυμούν στο περίγραμμα του σχολικού κτιρίου, με βάση τις προσδοκίες τους για το καινούριο τους σχολείο.

Καλούμε τους μαθητές να μιλήσουν για το τι σημαίνει για τους ίδιους η επιλογή τους να τοποθετήσουν τον εαυτό τους σε συγκεκριμένο σημείο (σκέψεις, συναισθήματα, προσδοκίες για τη νέα τους ζωή στο γυμνάσιο), καθώς και για τις παρεμβάσεις που έχουν κάνει στο συγκεκριμένο χώρο (πώς φαντάζονται το Γυμνάσιο). Ο εκπαιδευτικός επιλέγει μια φωτογραφία από διαφορετικούς χώρους του σχολείου και μοιράζει στις ομάδες των μαθητών φωτοαντίγραφα μεγέθους Α3. Κάθε ομάδα καλείται να συζητήσει και να προτείνει τρόπους που μπορούν να συμβάλουν στην αισθητική και λειτουργική βελτίωση του χώρου.

### Επέκταση ή παραλλαγή της προηγούμενης άσκησης: αλλάζοντας το σχολείο

Παρουσιάζουμε εικόνες από σχολεία – Γυμνάσια και Δημοτικά – από την Ελλάδα. Καλούμε τους μαθητές να συζητήσουν σε υποομάδες των τεσσάρων, να αποφασίσουν και να αλλάξουν την εικόνα κάποιων σχολείων, προσθέτοντας στοιχεία που θα ικανοποιούσαν τις δικές τους ανάγκες για το συγκεκριμένο χώρο.



Εικόνα 11: Ενδεικτικές εικόνες σχολικών μονάδων Δημοτικού και Γυμνασίου

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

## 2η Δραστηριότητα: γέφυρες (με συνεργασία μαθητών Δημοτικού και Γυμνασίου)

Στους μαθητές των σχολείων μοιράζονται εκτυπωμένες όψεις πλακών λιθόστρωτου. Κάθε μαθητής καλείται να επιμεληθεί την πλάκα του σημειώνοντας και μια συνθηματική φράση, που συμβάλλει στη βελτίωση του κλίματος συνεργασίας, π.χ. «δώσε χώρο στην αγάπη».

Οι μαθητές καλούνται σε μια κοινή δράση να συνενώσουν τις επιμέρους πλάκες και να δημιουργήσουν γέφυρες χωρισμένοι σε ομάδες.

Στο τέλος συζητάμε για τις γέφυρες που δημιουργήσαμε, τα σχήματα, τις ενώσεις, τη χωροταξική σύνθεση και τους πιθανούς συμβολισμούς που αυτές σηματοδοτούν.

## ΕΚΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: *όλοι όσοι...*

Ένας μαθητής σηκώνεται στο κέντρο του κύκλου και διαλέγει τυχαία μέσα από ένα πουγκί μία από τις παρακάτω φράσεις. Τη διαβάζει και τη συμπληρώνει ανάλογα με αυτό που νιώθει ο ίδιος.

Όσοι μαθητές συμφωνούν με τη συμπληρωμένη φράση, που ακούγεται κάθε φορά, σηκώνονται και αλλάζουν καρέκλα. Όσοι δεν συμφωνούν με τη συμπληρωμένη φράση που ακούγεται κάθε φορά, παραμένουν καθισμένοι στην καρέκλα τους.

- *Η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ του Δημοτικού και του Γυμνασίου είναι...*
- *Τώρα που τελειώνω το Δημοτικό νιώθω...*
- *Ο μεγαλύτερος φόβος μου τώρα που τελειώνω το Δημοτικό είναι...*
- *Όταν σκέφτομαι ότι είμαι πλέον στην τελευταία τάξη του Δημοτικού...*
- *Αυτό που επιθυμώ περισσότερο τώρα που τελειώνω το Δημοτικό είναι...*
- *Όταν χάνω κάτι, νιώθω...*
- *Τώρα που είμαι στη ΣΤ' τάξη του Δημοτικού, με αντιμετωπίζουν...*
- *Καθώς μεγαλώνω περιμένω από τον εαυτό μου...*
- *Εάν ήμουν μικρότερος ζανά...*
- *Το καλύτερο που θα μπορούσε να μου συμβεί είναι...*
- *Το χειρότερο που θα μπορούσε να μου συμβεί είναι... Ονειρεύομαι...*
- *Ένα από τα δυνατά σημεία του χαρακτήρα μου, που μου αρέσει περισσότερο σε μένα, είναι...*
- *Είμαι καλύτερος όταν...*
- *Για να υπερασπίσω τον εαυτό μου...*
- *Ζητάω βοήθεια από... όταν...*
- *Ένα χαρακτηριστικό που θαυμάζω σε άλλους είναι..., γιατί...*
- *Αυτό που χρειάζομαι περισσότερο από τους άλλους είναι...*

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

Με κατάλληλες προσαρμογές η παρούσα δραστηριότητα εφαρμόζεται και στο Γυμνάσιο.

### 2η Δραστηριότητα: μελέτη περίπτωσης Η ιστορία της Μελίνας

Παρουσιάζεται η ιστορία της Μελίνας, στην οποία δεν αρέσει στο σχολείο, επειδή δεν είναι καλή στα μαθήματα και επειδή δεν έχει φίλους. Η μοναδική της φίλη την παράτησε πρόσφατα, επειδή είναι πολύ ντροπαλή.

Με τις παρακάτω θεατρικές τεχνικές διερευνάται η δύσκολη προσαρμογή της στο Γυμνάσιο: Χάρακας, ο Δάσκαλος σε Ρόλο, Ρόλος στον τοίχο, Ανακριτική καρέκλα, Παγωμένη εικόνα, Ανίχνευση σκέψεων, Αυτοσχεδιασμός με αφήγηση,

Μανδύας Ειδικού, Forum.

Αρχίζουμε και τελειώνουμε με την ίδια δραστηριότητα για διερεύνηση της πιθανής αλλαγής των στάσεων και των συναισθημάτων των μαθητών σχετικά με τη δικιά τους μετάβαση στο Γυμνάσιο.

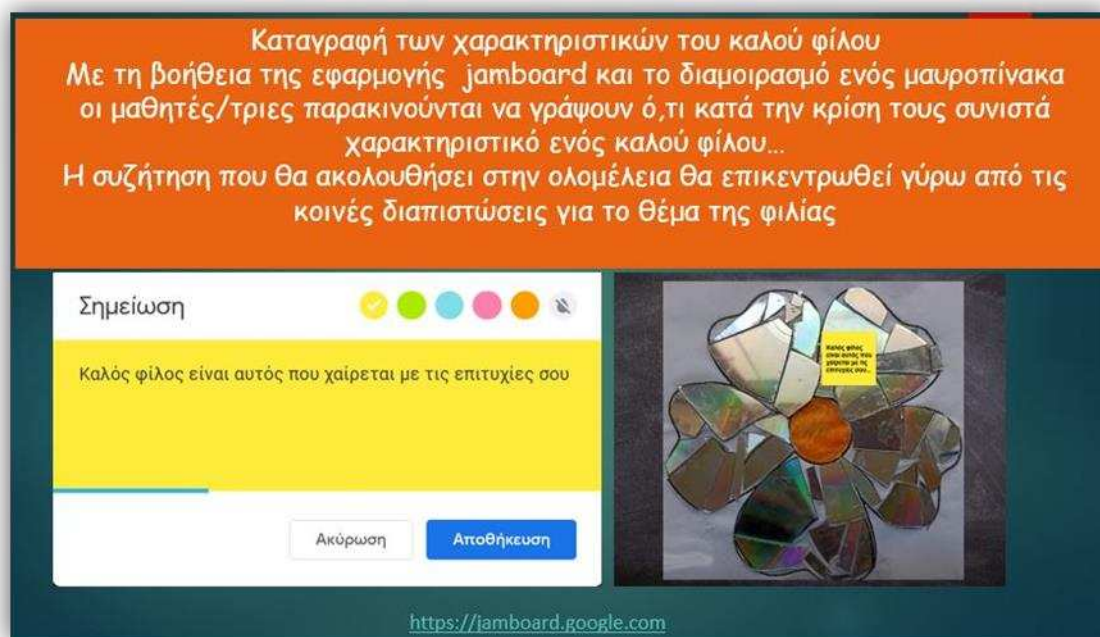
Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

Με κατάλληλες προσαρμογές η παρούσα δραστηριότητα εφαρμόζεται και στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο.

## ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: μαργαρίτα χαρακτηριστικών καλού φίλου

Οι ομάδες θα παρακινηθούν να προχωρήσουν σε μια συζήτηση και καταγραφή των χαρακτηριστικών του καλού φίλου λειτουργώντας μέσα από τη συγκεκριμένη ιδεοθύελλα μια μαργαρίτα ή ό,τι άλλο θα ήθελαν να σχεδιάσουν.



Εικόνα 12: Ενδεικτική εικόνα καταγραφής των χαρακτηριστικών του καλού φίλου σε περιβάλλον εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η συζήτηση που θα ακολουθήσει στην ολομέλεια θα επικεντρωθεί γύρω από τις κοινές διαπιστώσεις των ομάδων για το θέμα της φιλίας.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

### 2η Δραστηριότητα: δημιουργική γραφή. Στον δρόμο για την Α' τάξη Γυμνασίου

Οι μαθητές του Δημοτικού και του Γυμνασίου συνεργάζονται μία φορά το μήνα με στόχο να γράψουν ένα παραμύθι σχετικό με τη μετάβαση. Εργάζονται σε μεικτές ομάδες.

Αν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη σκυταλοδρομία συγγραφής, στέλνοντας ό,τι έχουν γράψει στους μαθητές στο άλλο σχολείο, οι οποίοι με τη σειρά τους συνεχίζουν την αφήγηση και τους την επιστρέφουν.

Οι μαθητές επιλέγουν τους ήρωες, τον τόπο, τον χρόνο, την πλοκή και το τέλος. Για τη συγγραφή του παραμυθιού αξιοποιούνται οι τεχνικές και «λειτουργίες», που προτείνει η τράπουλα του Προπ.

Όταν ολοκληρωθούν οι ιστορίες οι μαθητές τις εικονογραφούν ή φτιάχνουν ένα συνεργατικό κόμικ όπου, εκ νέου, αξιοποιείται η σκυταλοδρομία συγγραφής



μεταξύ του Δημοτικού και του Γυμνασίου.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδο ΠΕ08-Καλλιτεχνικών και ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

## ΟΓΔΩΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: χαρακτηριστικά καλού φίλου

Στην ολομέλεια οι μαθητές θα κληθούν να αναφέρουν τα χαρακτηριστικά ενός καλού φίλου, έτσι όπως αυτά αναδείχθηκαν στην προηγούμενη συνάντηση. Στη συνέχεια, χωρισμένοι σε ομάδες και μέσα από τη συμμετοχή τους σε ένα παιχνίδι παντομίμας θα παρακινηθούν να αναπαραστήσουν περιπτώσεις στις οποίες η παρουσία του καλού φίλου τούς βοήθησε στην αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων στο χώρο του σχολείου.

Κάθε μία ομάδα επιλέγει μια κατάσταση στην οποία μπορεί να αναδειχθεί η φιλία (π.χ. μοιράζομαι, ενδιαφέρομαι...) και ετοιμάζει την παρουσίασή της. Οι υπόλοιπες ομάδες θα πρέπει να μαντέψουν ποια είναι αυτή η κατάσταση.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

### 2η Δραστηριότητα: ακροστιχίδα

Τα μέλη των ομάδων θα κληθούν να αναλογιστούν όσα έχουν ειπωθεί για τη φιλία και να δημιουργήσουν μια ακρο/μεσοστιχίδα με τη λέξη «ΓΥΜΝΑΣΙΟ», αλλά αυτή τη φορά συμπληρώνοντάς την με λέξεις – ρήματα που έχουν σχέση με τη φιλία (γελά, νοιάζεται, μιλάει, συμπαθεί, υπολογίζει...). Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται, σε επίπεδο ολομέλειας, με την παρουσίαση των επιλογών της φιλίας, ως παράγοντα/κλειδί για τη βίωση μιας ομαλής μετάβασης στο χώρο του Γυμνασίου.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

## ΕΝΑΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

### 1η Δραστηριότητα: ο κύκλος υποστήριξης

Οι μαθητές φτιάχνουν σε ένα χαρτί Α4 πέντε (5) ομόκεντρους κύκλους:

- Στον κεντρικό κύκλο καλούνται να γράψουν τα ονόματα των ανθρώπων του στενού κύκλου της οικογένειάς τους, με τους οποίους ζουν μαζί και τους υποστηρίζουν.
- Στον δεύτερο κύκλο καλούνται να γράψουν τα ονόματα των ανθρώπων του ευρύτερου οικογενειακού τους κύκλου, που τους υποστηρίζουν.
- Στον τρίτο κύκλο καλούνται να γράψουν τα ονόματα των φίλων τους, που τους υποστηρίζουν.
- Στον τέταρτο κύκλο καλούνται να γράψουν τα ονόματα των δασκάλων και των μαθητών, που είναι υποστηρικτικοί στο σχολείο.
- Στον τελευταίο κύκλο καλούνται να γράψουν τα ονόματα όσων τα υποστηρίζουν έξω από το σπίτι και έξω από το σχολείο, π.χ. στη γειτονιά, στην αθλητική ομάδα ή σε άλλες δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου τους, στο φροντιστήριο, στην εκκλησία κ.λπ.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

### Εναλλακτική δραστηριότητα: η αλυσίδα υποστήριξης

Κάθε μαθητής κόβει στενόμακρες λωρίδες χαρτιού. Πάνω σε κάθε μία γράφει το όνομα αυτού που ο μαθητής νιώθει ότι τον υποστηρίζει. Αφού καταγράψει όσα ονόματα επιθυμεί, κολλά τις δύο άκρες της πρώτης χάρτινης λωρίδας σχηματίζοντας έναν κύκλο. Περνά μέσα από τον χάρτινο κύκλο τη δεύτερη χάρτινη λωρίδα και κολλά τις δυο άκρες της σχηματίζοντας πάλι έναν κύκλο. Η ίδια διαδικασία συνεχίζεται μέχρι όλες οι χάρτινες λωρίδες με τα ονόματα να έχουν προστεθεί σαν κρίκοι της αλυσίδας υποστήριξης κάθε μαθητή.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

### 2η Δραστηριότητα: οι αναπαραστάσεις μου φεύγοντας από το Δημοτικό

Στο μάθημα των Εικαστικών οι μαθητές ζωγραφίζουν τις βαλίτσες τους αξιοποιώντας ως πηγή έμπνευσης το έργο του Ακριθάκη. Κάθε βαλίτσα, που θα ζωγραφίσουν μπορεί να επικολληθεί σε ένα κουτί απορρυπαντικού. Μέσα στη βαλίτσα την οποία κατασκεύασαν οι μαθητές, καλούνται να τοποθετήσουν τρία

σημαντικά πράγματα που παίρνουν μαζί τους φεύγοντας από το Δημοτικό. Εκεί μπορούν να μπουν ιδέες, συναισθήματα, εικόνες, αντικείμενα, εμπειρίες κ.λπ.

Με κατάλληλες προσαρμογές η παρούσα δραστηριότητα εφαρμόζεται και στο Γυμνάσιο.

### 3η Δραστηριότητα: τα θετικά σου!

Στερεώνουμε ένα χαρτί A4 στην πλάτη κάθε μαθητή. Οι μαθητές κινούνται ελεύθερα στον χώρο όσο παίζει η μουσική. Όταν η μουσική σταματά, κάθε μαθητής καλείται να γράψει τα θετικά στοιχεία του διπλανού του στο χαρτί που έχει στερεωθεί στην πλάτη του.

Προτείνεται η διεπιστημονική συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κλάδου ΠΕ91-Θεατρικής Αγωγής.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

### 4η Δραστηριότητα: δραστηριότητα τελικής αξιολόγησης

Οι μαθητές θα κληθούν να κολλήσουν στην εικόνα ενός μικρόσωμου ατόμου, τρία αυτοκόλλητα χαρτάκια διαφορετικού χρώματος. Στο πρώτο χαρτάκι θα μπορούσαν να παρακινηθούν να γράψουν μια σκέψη που είχαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, στο δεύτερο χαρτάκι να αναφερθούν σε ένα συναίσθημα κατά τη διάρκεια του μαθήματος και στο τρίτο χαρτάκι να ερωτηθούν αν μπορούν να καταγράψουν κάποιο «εργαλείο» (δεξιότητα) που απέκτησαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Κατάλληλη δραστηριότητα και για τις δύο βαθμίδες.

## ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κατσιαφλιάνη Ι., Μαμιδάκη Μ., Σάλτη Β. (2015), *Γυμνάσιο ερχόμαστε! Εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές Στ' Δημοτικού*, Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Δήμου Ζωγράφου. «Σταθμός» Δήμων Καλλιθέας, Μοσχάτου – Ταύρου σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ: Β' Έκδοση. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2021 από <https://docplayer.gr/21095870-Mamidaki-maria-psyhologos-dea-stelehos-prolipsis-kp-d-zografoy-salti-valentina-koinoniki-leitoyrgos-kerasidis-dimosthenis.html>

ΚΕΘΕΑ, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (2010), *Δεξιότητες για παιδιά του Δημοτικού, Προάγοντας την Προστασία του Παιδιού*, Αθήνα: ΚΕΘΕΑ. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2021 από <https://paroutsas.jmc.gr/project/protect/index.htm>

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου (2016). *Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο*, Υπηρεσία Ανάπτυξης προγραμμάτων, Παρεμβατικό πρόγραμμα, Υπουργείο Παιδείας Κύπρου, Εποπτεία: Λένα Νικολάου, Επιθεωρήτρια Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης, Προϊσταμένη Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, Επιμέλεια κειμένων: Νεκτάριος Κίκας, Μαρία Μαρκίδου, Ειρήνη Μουκταρούδη, Α' Έκδοση. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2021 από [http://archeia.moec.gov.cy/mc/49/programma\\_omali\\_metavasi.pdf](http://archeia.moec.gov.cy/mc/49/programma_omali_metavasi.pdf)

Ροντάρι, Τ. (2003) *Η γραμματική της φαντασίας. Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες*, Αθήνα: Μεταίχμιο

*Στο Γυμνάσιο λέμε ναι*, (2017), Εκπαιδευτικό υλικό από μαθητές/ μαθήτριες, Κοζάνη. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2021 από <https://docplayer.gr/50424258-To-ekpaideytiko-yliko-sto-gymnasio-leme-nai.ht>

Υ.Π.Π.Κ, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου (2017). *Επίλυση συγκρούσεων στο Δημοτικό Σχολείο. Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού με ενδεικτικές δραστηριότητες καλλιέργειας των δεξιοτήτων των παιδιών για αποτροπή ή/και διαχείριση συγκρούσεων*, Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, Παρατηρητήριο για τη βία στο σχολείο

Council of Europe (2018). *Reference Framework of Competences for Democratic Culture. Guidance for Implementation* Vol. I, II, III. Strasbourg: Council of Europe. Περιγραφικοί δείκτες αξιολόγησης. Πλαίσιο Αναφοράς Δημοκρατικών Δεξιοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης

De Bono, E. (2006). *Τα έξι καπέλα της σκέψης*. Αθήνα: Αλκυών

Dig Comp (2021). *Περιγραφικοί δείκτες αξιολόγησης για τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών*. Ανακτήθηκε 10 Μαΐου, 2021, από <http://iep.edu.gr/elpsifiako-apothesis/skill-labs>

Prop, V. (2009). *Μορφολογία του παραμυθιού: η διαμάχη με τον Κλοντ Λεβι-Στρως και άλλα κείμενα*. Αθήνα: Καρδαμίτσα

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον παρόντα *Οδηγό Βιωματικών Δραστηριοτήτων* για λόγους παιδαγωγικούς και σημειωτικούς δεν συμπεριλαμβάνονται τυποποιημένα φύλλα εργασίας, καθώς οι συντάκτες του υποστηρίζουν ότι στην περίπτωση της μετάβασης το βάρος θα πρέπει να δίνεται σε βιωματικές, δημιουργικές δράσεις και δραστηριότητες και όχι σε διαδικασίες γνωστικού χαρακτήρα. Σε κρίσιμες στιγμές της ζωής των μαθητών, όπως είναι η μετάβαση, το σχολείο είναι καλό να απομακρύνεται από ασφυκτικές διαδικασίες που εντείνουν το άγχος των μαθητών και να προσφέρει ασφαλές έδαφος για βίωση της συγκίνησης, της χαράς και της απόλαυσης μιας αληθινής και βαθιάς ανθρώπινης επικοινωνίας. Αναγνωρίζοντας τη ζωτική συμβολή του παιχνιδιού, της τέχνης και της δημιουργίας στην καθημερινή ευτυχία, επιλέχθηκαν κυρίως δράσεις και δραστηριότητες που δίνουν προτεραιότητα στην έμπνευση, στη φαντασία και τη δημιουργικότητα του μαθητή.

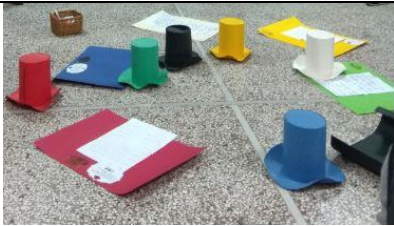
## ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ


### Παιχνίδι BINGO

Το ότι στην Α' Γυμνασίου θα είμαι μικρότερος/η από τους μαθητές/τριες μεγαλύτερων τάξεων με κάνει να αισθάνομαι άσχημα, άβολα, με αγχώνει.	Οι καθηγητές και οι καθηγήτριες του Γυμνασίου θεωρώ ότι είναι το ίδιο αυστηροί με τους δασκάλους και τις δασκάλες του Δημοτικού Σχολείου.	Τα μαθήματα στο Γυμνάσιο θεωρώ ότι θα είναι πιο δύσκολα από τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου .	Ο χρόνος προετοιμασίας μου για τα μαθήματα του Γυμνασίου θεωρώ ότι θα είναι όσος είναι και στο Δημοτικό Σχολείο.
Το ημερήσιο πρόγραμμα μαθημάτων στο Γυμνάσιο θεωρώ ότι θα είναι περισσότερο κουραστικό από το πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου.	Το γεγονός ότι τα μαθήματα στο Γυμνάσιο διδάσκονται από πολλούς καθηγητές και καθηγήτριες με αφήνει αδιάφορο.	Θεωρώ ότι το να πάρω καλούς βαθμούς στο Γυμνάσιο είναι πιο δύσκολο από ό,τι στο Δημοτικό Σχολείο .	Το αγαπημένο μου μάθημα στην ΣΤ ' Δημοτικού είναι τα Μαθηματικά.
Θεωρώ ότι το να πάρω καλούς βαθμούς στο Γυμνάσιο είναι πιο εύκολο από ό,τι στο Δημοτικό Σχολείο.	Το ότι στην Α' Γυμνασίου θα είμαι μικρότερος από τους μαθητές/τριες μεγαλύτερων τάξεων με προβληματίζει κάπως, αλλά δεν το πολυσκέφτομαι.	Το αγαπημένο μου μάθημα στην ΣΤ Δημοτικού είναι τα Θρησκευτικά.	Το μάθημα που περισσότερο με δυσκολεύει είναι τα Αγγλικά.
Τα μαθήματα στο Γυμνάσιο θεωρώ ότι θα είναι πιο εύκολα από τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου .	Όταν σκέφτομαι ότι του χρόνου θα είμαι μαθητής / τρια στο Γυμνάσιο νιώθω περιέργεια.	Όταν σκέφτομαι ότι του χρόνου θα είμαι μαθητής /τρια στο Γυμνάσιο νιώθω ενθουσιασμό .	Το ημερήσιο πρόγραμμα μαθημάτων στο Γυμνάσιο πιστεύω ότι θα είναι το ίδιο κουραστικό με το πρόγραμμα του Δημοτικού Σχολείου.


Τα έξι καπέλα της σκέψης του EDWARD DE BONO

Φύλλα εργασίας για τους μαθητές της ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού

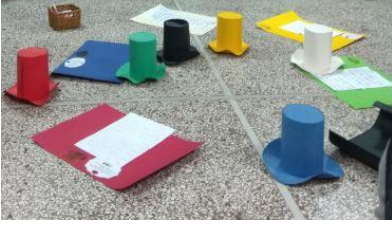
Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Άσπρο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό προσανατολίζει τη σκέψη μας στις διαθέσιμες πληροφορίες, στα δεδομένα που έχουμε και σε αυτά που πιθανόν χρειάζεται να αναζητήσουμε επιπλέον, ώστε να ολοκληρωθεί η άποψή μας για το συγκεκριμένο θέμα.</p>	 <p><b>Πληροφορίες</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο, αφού αναζητήσουμε αρχικά τις πηγές άντλησης πληροφοριών για το νέο μας σχολείο,, στη συνέχεια θα προχωρήσουμε και στη συλλογή αυτών των πληροφοριών.</p> <p>Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να ρωτήσουμε:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• τα μεγαλύτερά μας αδέρφια</li> <li>• συγγενικά μας πρόσωπα (π.χ. ξαδέλφια κ.α.)</li> <li>• δασκάλους μας</li> <li>• ξεφυλλίζοντας τα βιβλία της Α΄ Γυμνασίου από το φωτόδεντρο...</li> </ul>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Αναζήτηση διαθέσιμων πληροφοριών για το νέο σχολείο μας (το Γυμνάσιο)</b></p>	


Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Μαύρο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό αντιπροσωπεύει την επιφυλακτική μας σκέψη, αυτήν που μας οδηγεί πιθανό στις δύσκολες πτυχές, τις πτυχές που μας προβληματίζουν αναφορικά με το θέμα που μελετάμε.</p>	 <p><b>Κρίση</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε πιθανές δυσκολίες κατά τη μετάβασή μας στην επόμενη βαθμίδα, δυσκολίες που θα συναντήσουμε στο καινούριο μας σχολείο τόσο σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων (καινούριοι συμμαθητές, καινούριοι εκπαιδευτικοί) όσο και σε άλλες παραμέτρους (για παράδειγμα νέα γνωστικά αντικείμενα, άλλες διδακτικές προσεγγίσεις, τόπος σχολείου κ.λπ.)</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Ποιες είναι οι σκέψεις που μας διαπερνούν και μας ανησυχούν /προβληματίζουν λίγο πριν τη μετάβασή μας στην Α΄ Γυμνασίου.</b></p>	



Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Πράσινο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό αντιπροσωπεύει τη δημιουργική πλευρά της σκέψης μας, αυτήν που μας κατευθύνει σε ιδέες καινοτόμες, σε εναλλακτικές προτάσεις που δίνουν διέξοδο στις ανησυχίες μας και αίρουν το φόβο για πιθανές δύσκολες καταστάσεις που έχουμε προτύτερα σκεφτεί, ώστε να απολαύσουμε το μέγιστο των ευεργετικών διαστάσεων σε ένα ζήτημα που μας απασχολεί.</p>	 <p><b>Δημιουργικότητα</b></p>	<p>Με το πράσινο καπέλο αναζητούμε δημιουργικές προτάσεις που μας εξασφαλίζουν την όσο το δυνατό πιο ομαλή μετάβαση από τη μια βαθμίδα στην επόμενη, ώστε να αμβλυνθούν οι αντικειμενικές δυσκολίες αλλά και οι προβληματισμοί μας για τις πιθανές δυσκολίες που θα συναντήσουμε.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Δημιουργικές προτάσεις για μια ομαλή μετάβασή μας από τη Στ ' τάξη στο Γυμνάσιο</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Κόκκινο</b></p> <p>Με το συγκεκριμένο καπέλο δίνουμε διέξοδο στην έκφραση των συναισθημάτων μας σχετικά με το θέμα που μελετάμε. Απλά τα αναγνωρίζουμε, δίχως ερμηνεία και κριτική. Εστιάζουμε επίσης και στη διαίσθησή μας.</p>	 <p><b>Διαίσθηση</b></p>	<p>Φορώντας το κόκκινο καπέλο αφογκραζόμαστε τα συναισθήματά μας σχετικά με τη μετάβασή μας στην επόμενη βαθμίδα, τα αναγνωρίζουμε και τα εκφράζουμε.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Αναγνωρίζουμε και εκφράζουμε τα συναισθήματά μας ως μαθητές της Στ ' τάξης πριν έρθουμε στο Γυμνάσιο</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Κίτρινο</b></p> <p>Η σκέψη μας προσανατολίζεται στην αισιόδοξη προοπτική του θέματος που μας απασχολεί. Σε ό,τι μας ενδυναμώνει, σε ό,τι μας ενεργοποιεί και σε ό,τι μας ωφελεί.</p>	 <p><b>Αισιοδοξία</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο σκεφτόμαστε και περιγράφουμε όλα όσα μπορούμε να αντλήσουμε προς όφελός μας σε όλα τα επίπεδα (γνωστικό, διαπροσωπικών σχέσεων κ.α.) κατά τη μετάβασή μας στην επόμενη βαθμίδα. Η αισιόδοξη πλευρά της σκέψης μας είναι στο προσκήνιο.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Σκέψεις που μας γεμίζουν αισιοδοξία σχετικές με τις προοπτικές που ξεδιπλώνονται, καθώς ατενίζουμε τη μετάβασή μας από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Μπλε</b></p> <p>Το καπέλο αυτό σχετίζεται με τη δυνατότητα που έχει η σκέψη μας να οργανώνει όλες τις εκφάνσεις τις, ώστε τελικά να καταλήγει στη λήψη απόφασης προς την καλύτερη δυνατή κατεύθυνση.</p>	 <p><b>Λογική</b></p> <p>Φορώντας αυτό το καπέλο έχουμε τον έλεγχο, χρησιμοποιούμε τον κοινό λόγο.</p> <p>Το μπλε καπέλο αναλαμβάνει δράση όταν χρειάζεται οργάνωση και προετοιμασία.</p>	<p>Με το καπέλο αυτό οργανώνουμε όλα τα δεδομένα που έχουμε, βάζουμε σε τάξη τα συναισθήματα που βιώνουμε, τους προβληματισμούς μας και τις σκέψεις για πιθανές δυσκολίες, αλλά και αυτές που σχετίζονται με τις ευόχιες προοπτικές που ανοίγονται κατά τη μετάβασή μας στην επόμενη βαθμίδα. Προσπαθούμε να εστιάσουμε στη δημιουργική πλευρά του νου μας και στις προτάσεις που αναδύονται προς διευκόλυνση της ζωής μας στη νέα της φάση.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Οργανωνόμαστε για τη μετάβασή μας στο Γυμνάσιο.</b></p>	

Φύλλα εργασίας για τους μαθητές του Γυμνασίου


Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Άσπρο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό προσανατολίζει τη σκέψη μας στις διαθέσιμες πληροφορίες, στα δεδομένα που έχουμε και σε αυτά που πιθανόν χρειάζεται να αναζητήσουμε επιπλέον, ώστε να ολοκληρωθεί η άποψή μας για το συγκεκριμένο θέμα.</p>	 <p><b>Πληροφορίες</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο αναζητούμε και καταγράφουμε διαφορές μεταξύ Στ΄ τάξης Δημοτικού και Α΄ τάξης Γυμνασίου, που εντοπίσαμε σε επίπεδο οργάνωσης και δομής σχολικής μονάδας, εκπαιδευτικού προσωπικού, γνωστικών αντικειμένων, περιεχομένου προγραμμάτων σπουδών, διδακτικών προσεγγίσεων και της σχολικής ζωής μας γενικά.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Αναζήτηση διαφορών μεταξύ Δημοτικού και Γυμνασίου, έτσι όπως τις έχουμε βιώσει κατά τη διάρκεια της Α΄ Γυμνασίου.</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Μαύρο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό αντιπροσωπεύει την επιφυλακτική μας σκέψη, αυτήν που μας οδηγεί πιθανό στις δύσκολες πτυχές, τις πτυχές που μας προβληματίζουν αναφορικά με το θέμα που μελετάμε.</p>	 <p><b>Κρίση</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο θα μπορούσαμε να καταγράψουμε τις δυσκολίες που αναδύονται κατά τη φάση της προσαρμογής μας στο καινούριο πλαίσιο της σχολικής μας ζωής στο Γυμνάσιο ανατρέποντας τα μέχρι τώρα δεδομένα μας και την ασφάλεια που είχαμε όντας μαθητές του Δημοτικού σχολείου.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Καταγραφή δυσκολιών που βιώσαμε τους πρώτους μήνες της μαθητικής μας ζωής στο Γυμνάσιο.</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Πράσινο</b></p> <p>Το καπέλο αυτό αντιπροσωπεύει τη δημιουργική πλευρά της σκέψης μας, αυτήν που μας κατευθύνει σε ιδέες καινοτόμες, σε εναλλακτικές προτάσεις που δίνουν διέξοδο στις ανησυχίες μας και αίρουν το φόβο για πιθανές δύσκολες καταστάσεις που έχουμε προτύτερα σκεφτεί, ώστε να απολαύσουμε το μέγιστο των ευεργετικών διαστάσεων σε ένα ζήτημα που μας απασχολεί.</p>	 <p><b>Δημιουργικότητα</b></p>	<p>Με το πράσινο καπέλο αναζητούμε δημιουργικές προτάσεις και λύσεις σε καταστάσεις που μας προβληματίζουν στην καθημερινότητά μας στο Γυμνάσιο.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Δημιουργικές προτάσεις για μια πιο ενδιαφέρουσα μαθητική ζωή στο Γυμνάσιο.</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Κόκκινο</b></p> <p>Με το συγκεκριμένο καπέλο δίνουμε διέξοδο στην έκφραση των συναισθημάτων μας σχετικά με το θέμα που μελετάμε.</p> <p>Απλά τα αναγνωρίζουμε, δίχως ερμηνεία και κριτική.</p> <p>Εστιάζουμε επίσης και στη διαίσθησή μας.</p>	 <p><b>Διαίσθηση</b></p>	<p>Φορώντας το κόκκινο καπέλο αφουγκραζόμαστε και καταγράφουμε τα συναισθήματα που νιώθουμε τους πρώτους μήνες παραμονής μας στο Γυμνάσιο και πώς αυτά εξελίσσονται με το πέρασμα των μηνών.</p>
<p><b>Αποστολή</b></p>	<p><b>Αναγνωρίζουμε και εκφράζουμε τα συναισθήματα μας!</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Κίτρινο</b></p> <p>Η σκέψη μας προσανατολίζεται στην αισιόδοξη προοπτική του θέματος που μας απασχολεί. Σε ό,τι μας ενδυναμώνει, σε ό,τι μας ενεργοποιεί και σε ό,τι μας ωφελεί.</p>	 <p><b>Αισιοδοξία</b></p>	<p>Φορώντας αυτό το καπέλο σκεφτόμαστε και περιγράφουμε όλα όσα μπορούμε να αντλήσουμε προς όφελός μας σε όλα τα επίπεδα (γνωστικό, διαπροσωπικών σχέσεων κ.α.) στο Γυμνάσιο.</p> <p>Η αισιόδοξη πλευρά της σκέψης μας είναι στο προσκήνιο.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Ανακαλύπτουμε ευκαιρίες και προοπτικές στο Γυμνάσιο!</b></p>	

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
<p><b>Μπλε</b></p> <p>Το καπέλο αυτό σχετίζεται με τη δυνατότητα που έχει η σκέψη μας να οργανώνει όλες τις εκφάνσεις τις, ώστε τελικά να καταλήγει στη λήψη απόφασης προς την καλύτερη δυνατή κατεύθυνση.</p>	 <p><b>Λογική</b></p>	<p>Με το καπέλο αυτό οργανώνουμε όλα τα δεδομένα που έχουμε, βάζουμε σε τάξη τα συναισθήματα που βιώνουμε, τους προβληματισμούς μας και τις σκέψεις για πιθανές δυσκολίες, αλλά και αυτές που σχετίζονται με τις ευοίωνες προοπτικές που ανοίγονται στο Γυμνάσιο. Προσπαθούμε να εστιάσουμε στη δημιουργική πλευρά του νου μας και στις προτάσεις που αναδύονται προς διευκόλυνση της ζωής μας στη νέα της φάση.</p>
<p><b>Αποστολή:</b></p>	<p><b>Πλοηγώντας στο Γυμνάσιο!</b></p>	

## Ρουμπρικές αξιολόγησης

Ενδεικτική ρουμπρικά αυτοαξιολόγησης  
(συμπληρώνεται από τον μαθητή)

Ενσυναίσθηση		<b>1ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας:</b>	<b>2ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας:</b>	<b>3ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας:</b>	<b>4ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας:</b>
		<b>ΣΠΑΝΙΑ</b>	<b>ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ</b>	<b>ΣΥΧΝΑ</b>	<b>ΠΑΝΤΟΤΕ</b>
	Αναγνωρίζω, όταν ένας συμμαθητής μου χρειάζεται τη βοήθειά μου				
	Εκφράζω τη συμπαράστασή μου, όταν βλέπω να συμβαίνουν δυσκολίες στους συμμαθητές μου				
	Προσπαθώ να κατανοήσω καλύτερα τους φίλους μου, προσεγγίζοντας τα πράγματα από τη δική τους σκοπιά				
	Λαμβάνω υπόψη μου τα συναισθήματα των συμμαθητών μου, όταν παίρνω αποφάσεις				
Αναγνωρίζω επακριβώς τα αισθήματα των άλλων, ακόμη κι όταν δεν θέλουν να τα φανερώσουν					

Ενδεικτική ρουμπρίκα αξιολόγησης 1  
(συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό)

		<b>1ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΑΡΧΟΜΕΝΗ</b>	<b>2ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗ</b>	<b>3ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιοτητας: ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ</b>	<b>4ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιοτητας: ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ</b>
<b>Δεξιότητες Συνεργασίας</b>	Ο μαθητής οικοδομεί θετικές σχέσεις με συμμαθητές σε μια ομάδα				
	Ο μαθητής συμβάλλει στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του αναλογεί				
	Ο μαθητής προσπαθεί να επιτυγχάνει συναίνεση, ώστε να εκπληρώνει τους στόχους της ομάδας				
	Ο μαθητής ενημερώνει τους συμμαθητές της ομάδας του για τυχόν συναφείς ή χρήσιμες πληροφορίες				
	Ο μαθητής εμπνέει ενθουσιασμό στα μέλη της ομάδας ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι				
	Ο μαθητής συνεργάζεται με τους συμμαθητές του στην ομάδα και τους υποστηρίζει παρά τις διαφορετικές απόψεις τους				

## Διαβαθμίσεις δεικτών περιγραφικής αξιολόγησης

	1 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	εκτελεί απλές εργασίες, με βοήθεια, ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης	καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα, βοηθά και άλλους σε εργασίες



Ενδεικτική ρουμπρίκα αξιολόγησης 2  
(συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό)

Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης		<b>1ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΑΡΧΟΜΕΝΗ</b>	<b>2ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗ</b>	<b>3ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ</b>	<b>4ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας: ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ</b>
	Ο μαθητής ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις				
	Ο μαθητής εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλοντας στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του αναλογεί				
	Ο μαθητής προσπαθεί να επιτυγχάνει συναίνεση, ώστε να εκπληρώνει τους στόχους της ομάδας				
	Ο μαθητής εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, ενημερώνει τους άλλους για τυχόν συναφείς ή χρήσιμες πληροφορίες				
	Ο μαθητής εμπνέει ενθουσιασμό στα μέλη της ομάδας, ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι				
	Ο μαθητής, όταν συνεργάζεται με άλλους, τους υποστηρίζει παρά τις διαφορετικές απόψεις τους				

## Διαβαθμίσεις δεικτών περιγραφικής αξιολόγησης

	1 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 <sup>ο</sup> επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	εκτελεί απλές εργασίες, με βοήθεια, ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης	καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα, βοηθά και άλλους σε εργασίες